

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ประกาศรับข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept proposal)

กรอบการวิจัย “การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises)

บนฐานทรัพยากรพื้นถิ่นเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่”

ภายใต้แผนงานย่อยรายประเด็น

“การพัฒนาระดับธุรกิจชุมชนแบบองค์รวมบนฐานทุนทางทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นและการจัดการ
ทุนทางวัฒนธรรมชุมชนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและแก้หนี้ระดับธุรกิจและครัวเรือน”

ประจำปีงบประมาณ 2568

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศไทยอย่างยั่งยืนทุกภาคส่วน มีเป้าหมายหลักเพื่อเพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง โดยมุ่งเน้นกระบวนการให้ชุมชนเกิดการพึ่งพาตนเอง และได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น รวมถึงการสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ทั้งนี้เพื่อต่อยอดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ที่มีวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยต้องมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งผู้ประกอบการในพื้นที่ หรือ Local Enterprises เป็นพื้นที่สำคัญในการสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ (Local Economy) เพราะมีความเชื่อมโยงสำคัญกับการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ (Local Resources) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) เปลี่ยนวัตถุดิบพื้นถิ่นเป็นสินค้า เกิดการจ้างงาน/สร้างงานในพื้นที่ (Local Employment) และเป็นหนึ่งในโครงสร้างที่กระจายรายได้ไปสู่ฐานราก (เกษตรกรและผู้ผลิตต้นน้ำ)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) ภายใต้กรอบวิจัย Local Enterprises ปีงบประมาณ 2563-2566 (บัณฑิต อินดวงศ์, 2566) พบว่า ธุรกิจชุมชน 1 ธุรกิจ จะมีสมาชิกโดยเฉลี่ย 15 ครัวเรือน ซึ่งแต่ครัวเรือนจะมีสมาชิกที่ต้องดูแลประมาณ 5 คน ดังนั้น 1 ธุรกิจชุมชนจะเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของคนโดยเฉลี่ย 75 คน จึงทำให้รายได้ของธุรกิจชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในครัวเรือนของสมาชิก ซึ่งรายจ่ายของธุรกิจชุมชนสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนหลัก โดยส่วนที่ 1 ธุรกิจชุมชนมีค่าใช้จ่ายในการซื้อวัตถุดิบในพื้นที่เพื่อมาผลิตสินค้าและบริการร้อยละ 34 ของรายจ่ายทั้งหมด ส่วนที่ 2 ธุรกิจชุมชนมีค่าใช้จ่ายในการจ้างงานร้อยละ 37 ของรายจ่ายทั้งหมด และส่วนที่ 3 คือ ค่าบริหารจัดการโดยทั่วไปของธุรกิจร้อยละ 29 ของรายจ่ายทั้งหมด จะเห็นได้ว่าเงินจำนวนมากถึงร้อยละ 71 จากการซื้อวัตถุดิบและการจ้างงานโดยธุรกิจชุมชนกระจายอยู่ในพื้นที่ ด้วยกลไกเช่นนี้ การผลักดันให้เกิดตลาดภายในสำหรับระบบการผลิตในพื้นที่ส่งผลให้มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นถูกดูดซับเอาไว้ในพื้นที่นั้นๆ เป็นกลจักรขับเคลื่อนที่สำคัญสู่ “การเติบโตแบบทั่วถึง” (Inclusive growth) ของประเทศไทย

โจทย์สำคัญที่ต้องทำ คือ การพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ คน-ของ-ตลาด ที่มีบริบทพื้นที่เป็นตัวกำกับ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์และบริการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การสร้างรายได้และเศรษฐกิจระดับชุมชนบนฐานทรัพยากรพื้นถิ่นซึ่งมีทุนภายใต้บริบทพื้นที่ รวมถึงการเชื่อมโยงการบริโภคและตลาดภายในกับฐานการผลิตสินค้าและบริการ

ในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนผ่านกลไกเติมเงินและยกระดับผลิต (Productivity) ในพื้นที่ คือ อัตราการเติบโตมวลรวมของธุรกิจชุมชน

ผลการดำเนินการของกรอบวิจัย Local Enterprises ตั้งแต่ปี 2563 ได้สร้างระบบและกลไกการยกระดับธุรกิจชุมชนด้วยกระบวนการทำงานแบบเสริมพลังพร้อมทั้งสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ ผ่านการจัดการธุรกิจแบบองค์รวม โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ระบบห่วงโซ่คุณค่า (Local Value Chain System) และเครื่องมือการจัดการการประกอบการธุรกิจชุมชน (เก็อกูลชูเปอร์บอร์ดเกมส์และเก็อกูลชูเปอร์แอป) โดยได้ร่วมมือสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย และกลุ่มนักวิจัยในพื้นที่ (Local Knowledge Manager) กว่า 42 แห่ง และดำเนินการผ่านโครงการธุรกิจปีนกันรุ่นที่ 1-4 ในการพัฒนาและยกระดับธุรกิจชุมชนรวมทั้งสิ้นกว่า 3,650 ธุรกิจชุมชน ผลการดำเนินงานสามารถยกระดับการทำงานของผู้ประกอบการ ก่อให้เกิดรายได้รวมของธุรกิจชุมชนที่ผ่านกระบวนการสร้างการเรียนรู้เพิ่มขึ้นในพื้นที่ 224.2 ล้านบาทต่อเดือน ผ่านการใช้วัตถุดิบในพื้นที่ 1,377 ตันต่อเดือน หรือมีรายจ่ายในการซื้อวัตถุดิบในพื้นที่ 212.5 ล้านบาทต่อเดือน และมีการจ้างงานคนในพื้นที่เพิ่มขึ้น 10,315 คนต่อเดือน หรือ 11.7 ล้านบาทต่อเดือน ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้กระบวนการปรับวิธีคิดและ mindset ของผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อสร้างจุดเปลี่ยนจากการดำเนินธุรกิจเพื่อตนเอง (Ego System) สู่การดำเนินธุรกิจแบบ (Eco System) คือ การแบ่งปัน สร้างประโยชน์ ผลลัพธ์ (กำไร) เชิงธุรกิจควบคู่กับสังคม และสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

หน่วย บพท. จึงได้ขยายผลและส่งต่อโมเดล คน-ของ-ตลาด ภายใต้ผลแพลตฟอร์มงานวิจัยเพื่อยกระดับผู้ประกอบการชุมชนผ่านการยกระดับสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่/กลุ่มวิสาหกิจฐานรากให้ได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดที่แท้จริงอย่างยั่งยืนเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Resilience) และเกิดการจ้างงานในชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน ยกระดับรายได้และกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (Fairtrade) สู่กลุ่มผู้ผลิต/กลุ่มเกษตรกรต้นน้ำและคนในชุมชน โดยอาศัยการทำงานระหว่างมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ทำงานกันเป็นเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ต่อไป ภายใต้กรอบการวิจัย “การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) บนฐานทรัพยากรพื้นถิ่นเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่” แผนงานย่อยรายประเด็น “การพัฒนาและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากจากฐานทุนทรัพยากรพื้นถิ่นและทุนวัฒนธรรม” ประจำปีงบประมาณ 2568

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่ให้เป็นกลไกสำคัญเพื่อขับเคลื่อนห่วงโซ่คุณค่าใหม่ที่เน้นโครงสร้างการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (Fairtrade) สู่กลุ่มผู้ผลิต/กลุ่มเกษตรกรต้นน้ำ และคนในชุมชนผ่านบทบาทของสถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย/นักวิจัย ที่ทำงานอยู่ในพื้นที่

2.2 เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และนวัตกรรมในการเพิ่มสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถในการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดที่แท้จริงอย่างยั่งยืน

2.3 เพื่อพัฒนาศูนย์กลางในภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษา สถาบันวิจัย เอกชน และประชาสังคม รวมทั้งนักวิจัยชุมชน ที่พัฒนาต่อยอด ประยุกต์ใช้ และถ่ายทอดองค์ความรู้ ผลงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากผ่านงานวิจัยเชิงพาณิชย์ในพื้นที่

3. ขอบเขตการดำเนินงาน

ขอบเขตเชิงพื้นที่และประเด็นสอดคล้องกับเป้าหมาย OKR ตามแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ พ.ศ. 2566 – 2570 ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อมให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาท้าทายและปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยใช้วิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม แผนงาน F10 (S2P11) เพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ให้พึ่งพาตนเองได้และมีการกระจายรายได้สู่ชุมชน/ท้องถิ่นมากขึ้น อย่างสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทชาติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนงาน

การทำงานภายใต้กรอบวิจัย Local Enterprises มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะ/เพิ่มศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ให้สามารถดำรงและแข่งขันได้ทันพลวัตการเปลี่ยนแปลงของตลาดยุคปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาแผนธุรกิจที่จะช่วยส่งเสริมและช่วยผลักดันการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยนวัตกรรมและความรู้ นำไปสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์เพื่อจำหน่ายได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยอาศัยความรู้และการเลือกใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการจัดการธุรกิจ ภายใต้การทำงานของสถาบัน/มหาวิทยาลัย/หน่วยงาน/นักวิจัยชุมชน/ภาคเอกชน/ภาคประชาสังคม ที่มีความสามารถในการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเชิงพาณิชย์และเชิงพื้นที่เพื่อตอบโจทย์ปัญหาและศักยภาพที่สำคัญของพื้นที่ได้

Key Results หลัก

KR1 F10: จำนวนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSME) ที่ได้รับการยกระดับศักยภาพและมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการใช้ผลงานวิจัยองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ร้อยละ 15 จำนวน 500 กลุ่ม

- จำนวนวิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็กในพื้นที่เป้าหมายประสบความสำเร็จในการยกระดับรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 โดยการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ วิจัย หรือนวัตกรรมอย่างน้อย 500 กลุ่ม

KR4 F10: ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าเศรษฐกิจของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSME) และองค์กรชุมชน ในพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งเป็นผลจากการใช้ผลงานวิจัย องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15 ต่อปี

- อัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก/เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เป้าหมายบนฐานทุนทรัพยากร/วัฒนธรรมในพื้นที่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 จากปีก่อนหน้า

KR5 F10: จำนวนบุคลากรในภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษา สถาบันวิจัย เอกชน และประชาสังคม รวมทั้งนักวิจัยชุมชน ที่พัฒนาต่อยอด ประยุกต์ใช้ และถ่ายทอดองค์ความรู้ ผลงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก จำนวน 5,000 คน

- ผู้ประกอบการและบุคลากรของภาครัฐ/เอกชน (key Agent) มีทักษะการจัดการการเงิน (Financial literacy) โดยการใช้ Super App และ/หรือ เข้าถึงองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม สามารถนำไปใช้ยกระดับสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่ อย่างน้อย 5,000 คน

Key Result รอง

KR3 F10: จำนวนนวัตกรรมที่เป็นกลไกหรือระบบที่ส่งเสริมและการสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากที่ได้ทดลองใช้จริงร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่นและเอกชน และมีผลกระทบทางสังคมในพื้นที่ เพิ่มขึ้น 20 นวัตกรรม

- จำนวนเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เพิ่มสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถในการจัดการธุรกิจหรือนวัตกรรมเพื่อยกระดับการประกอบการของกลุ่มเกษตรกร

วิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการขนาดเล็กถึงขนาดกลางในจังหวัด นวัตกรรมดังกล่าวอาจเป็นได้ ทั้งนวัตกรรมด้านกระบวนการผลิต (Process Innovation) และการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ (Product Innovation) ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก อย่างเป็นรูปธรรม อย่างน้อย 20 นวัตกรรม

3.2 กรอบการวิจัยและประเด็นโจทย์ที่สำคัญ

โจทย์*	เป้าหมายต่อโครงการ
<p>1. การเพิ่มสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถในการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Capacity Level) ที่จะช่วยส่งเสริมและผลักดันการผลิตในเชิงพาณิชย์ได้ อย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การจัดการด้านการเงิน (Financial Management) การจัดการด้านการผลิต (Production Management) การจัดการด้านการตลาด (Marketing Management) การจัดการด้านความเสี่ยง (Risk Management) และการจัดการแบรนด์ (Branding)</p> <p>2. สร้างกระบวนการยกระดับห่วงโซ่คุณค่าเดิมและ/หรือสร้างห่วงโซ่คุณค่าใหม่ (New Local Value System) เพื่อยกระดับการจัดการธุรกิจชุมชนให้เป็นหนึ่งในโครงสร้างที่กระจายรายได้ไปสู่ฐานราก (เกษตรกรและผู้ผลิตต้นน้ำ)</p>	<p>- ผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprise) เป้าหมายได้รับการเพิ่มสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถในการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ที่มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 อย่างน้อย 15 กลุ่ม</p> <p>- เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้เพิ่มสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถในการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก อย่างเป็นรูปธรรม อย่างน้อย 2 นวัตกรรม</p> <p>- บุคลากรจากสถาบันการศึกษา ท้องถิ่น/ภาคเอกชน (Key Agent) ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดระบบและกระบวนการจัดการข้อมูลธุรกิจชุมชนบนฐานทุนทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้แก่ผู้ประกอบการ ในท้องถิ่น เพื่อยกระดับและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ อย่างน้อย 5 คน</p> <p>- ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อผลักดัน ส่งเสริม และสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนที่ได้รับความร่วมมือและได้รับความเห็นชอบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และองค์กรชุมชนในพื้นที่ อย่างน้อย 1 ข้อเสนอ</p>

หมายเหตุ ข้อเสนอโครงการต้องทำทั้ง 2 โจทย์ และตอบเป้าหมายตัวชี้วัดทุกข้อ

คำอธิบาย

การทำงานภายใต้กรอบการวิจัย Local Enterprises มุ่งเน้นการเพิ่มสมรรถนะ/ศักยภาพ และยกระดับขีดความสามารถในการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ผ่านงานวิจัยเชิงพาณิชย์เชิงพื้นที่ โดยสถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย/นักวิจัยที่เสนอข้อเสนอเชิงหลักการต้องทำทั้ง 2 โจทย์* และมีกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่เป้าหมายไม่น้อยกว่า 15 กลุ่มต่อโครงการ ต้องวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของทรัพยากร/วัตถุดิบพื้นถิ่น และห่วงโซ่อุปสงค์-อุปทาน (Demand - Supply Chain) ของผลผลิต (วัตถุดิบ)/สินค้า/บริการ (ภายใต้กรอบแนวคิด คน-ของ-ตลาด) แสดงให้เห็นถึงสภาวะการณ์ปัจจุบันของธุรกิจ เจ็อนไข ข้อจำกัด รวมถึงวิเคราะห์ Pain Point และชี้ให้เห็นถึงความต้องการ/ปัญหาที่แท้จริง (Real Need/Problem) ของการประกอบการธุรกิจของผู้ประกอบการเป้าหมาย เพื่อหาแนวทางและโอกาสในการสร้างการเปลี่ยนแปลง เพิ่มจุดแข็งและลดจุดอ่อน โดยจะต้องเสนอแผนยกระดับห่วงโซ่คุณค่าเดิมและสร้างห่วงโซ่คุณค่าใหม่ (New Value Chain) เพื่อเพิ่มสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพและยกระดับ

ขีดความสามารถการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ให้สามารถดำรงและแข่งขันได้ทันพลวัตการเปลี่ยนแปลงของตลาดยุคปัจจุบัน

3.3 กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่

ผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprise) หมายถึง ผู้ที่ดำเนินกิจการธุรกิจภายในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ประกอบการ OTOP/วิสาหกิจชุมชน/วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (Micro, Small and Medium Enterprises)/ผู้ประกอบการรายย่อย/การรวมกลุ่มอาชีพทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ/ผู้ประกอบการ SMEs โดยผู้ประกอบการในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของ หน่วย บพท. ต้องประกอบด้วย 3 เงื่อนไข คือ 1) ต้องเป็นผู้ประกอบการที่มีการใช้ทรัพยากรพื้นถิ่น (Local Resources) มาผลิตเป็นสินค้าหรือบริการ 2) ต้องเป็นธุรกิจที่มีการจ้างและสร้างงานในพื้นที่ (Local Employment) และ 3) เป็นธุรกิจที่มีรูปแบบของโครงสร้างการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (Fairtrade) สู่กลุ่มผู้ผลิต/กลุ่มเกษตรกรต้นน้ำและคนในชุมชน

3.4 คำนิยาม Local Enterprise Capacity

Local Enterprise Capacity หมายถึง ขีดความสามารถของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการประเมิน โอกาส คุณค่า การเพิ่มมูลค่า และการหาแนวทางการความเป็นไปได้ใหม่ๆ ในการสร้างสรรค์หรือนำเสนอสินค้า/ บริการที่ตรงตามความต้องการของตลาด ผ่านการบริหารจัดการทรัพยากร องค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่มี อยู่ในท้องถิ่น และ/หรือที่จำเป็นต้องเพิ่มเติมอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างนิเวศธุรกิจที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน แบ่งปัน และโตไปด้วยกันโดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) ผู้ผลิต (Producer) แบ่งออกเป็น 3 ระดับย่อย ดังนี้ Stage 1 จมน้ำ มีรายได้บ้าง พอจ่ายต้นทุน ไม่พอรายจ่ายคงที่ ขาดเงินสด-สร้างหนี้ Stage 2 ปริ่มน้ำ มีรายได้พอควร จ่ายต้นทุน พอดีรายจ่ายคงที่มี เงินสดแต่ไม่สม่ำเสมอ-ล้างหนี้ได้บ้าง และ Stage 3 พื้นน้ำ มีรายได้สม่ำเสมอ จ่ายต้นทุนได้ จ่ายรายจ่ายคงที่ได้ มีเงินสดและเงินเก็บ (ออม) ฆ่าหนี้ได้

2) ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) แบ่งออกเป็น 3 ระดับย่อย ดังนี้ Stage 1 ตั้งไข่ได้ ยังไม่มี ประสบการณ์ แต่มีความสนใจ ความต้องการ และเห็นโอกาส มุ่งเน้นการสร้างรากฐานที่สำคัญต่อการ ประกอบกิจการธุรกิจ Stage 2 เติบโตได้ มีประสบการณ์แล้ว และมีความต้องการจะขยายขีดความสามารถ ในการแข่งขัน พร้อมทั้งมองหาโอกาสใหม่ๆ ทางการตลาด และ Stage 3 ปล่อยมือได้ มีความเชี่ยวชาญ มองการเติบโตระยะยาว สามารถประเมินความเสี่ยง และวางกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

3) ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน (Local Enterprises) แบ่งออกเป็น 3 ระดับย่อย ดังนี้ Stage 1 เขาสุข-เราสุข Stage 2 สังคมร่วมสุข และ Stage 3 สร้างโลกสุข

4. กรอบงบประมาณและระยะเวลา

4.1 กรอบงบประมาณการสนับสนุนทุนโครงการวิจัย 3,000,000-5,000,000 บาทต่อโครงการ ขึ้นอยู่กับเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการวิจัย

4.2 ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย 12 เดือน (1 มีนาคม 2568 – 28 กุมภาพันธ์ 2569)

หมายเหตุ งบประมาณวิจัยที่ได้รับจัดสรรจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและจำนวนของโจทย์วิจัย และผู้ประกอบการเป้าหมายในพื้นที่เป็นสำคัญ

5. คุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้เสนอขอรับทุน

5.1 ผู้มีสิทธิเสนอขอรับทุน คือ นักวิจัยภายใต้ต้นสังกัดที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล อาทิ สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานภาคประชาสังคม วิสาหกิจชุมชน/วิสาหกิจ

เพื่อสังคม สามารถเสนอข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) ได้เพียง 1 โครงการ ความยาวไม่เกิน 20 หน้ากระดาษ A4 พร้อมแนบประวัติคณะผู้วิจัย ข้อมูลผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprise) และ คลิปวิดีโอที่แสดงถึงเป้าหมายของโครงการที่เน้นการสร้างการเรียนรู้/ยกระดับความสามารถในการประกอบ ธุรกิจให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่ ความยาวไม่เกิน 5 นาที

คุณสมบัติของคณะผู้วิจัย ต้องประกอบด้วยนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทำงาน ด้านงานวิจัยเชิงพาณิชย์และเชิงพื้นที่ และทำงานร่วมกันแบบบูรณาการศาสตร์ (อาจมีไม่ครบทุกข้อ ขึ้นอยู่กับ บริบทของโจทย์วิจัย) ได้แก่

- นักวิจัย/ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย และสร้างกลไกการพัฒนาพื้นที่
- นักวิจัย/ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบ อาทิ ออกแบบผลิตภัณฑ์ ออกแบบบรรจุภัณฑ์
- นักวิจัย/ผู้เชี่ยวชาญ ด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน บัญชี บริหารธุรกิจ การตลาด
- นักวิชาการและนวัตกรรมที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญทางด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับโจทย์วิจัย

เนื้อหาคลิปวิดีโอ ประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนะนำคณะผู้วิจัยให้คณะกรรมการรู้จัก ว่าทำไมคณะกรรมการต้องเลือกคณะผู้วิจัย ในการทำงานร่วมกับหน่วย บพท.

ส่วนที่ 2 ทำไมคณะผู้วิจัยจึงเลือกทำงานวิจัยเรื่องนี้

ส่วนที่ 3 โจทย์วิจัยที่ต้องการทำ คือ ประเด็น/ปัญหา/ความต้องการที่แท้จริงในเรื่องใด และ คณะผู้วิจัยต้องเข้าไปแก้ไขเรื่องอะไร รวมทั้งสร้างการเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด

ส่วนที่ 4 ความตั้งใจของคณะผู้วิจัยในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ส่วนที่ 5 ผลลัพธ์ความสำเร็จของผู้ประกอบการ Local Enterprises ที่คาดหวังจากการ ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ คือเรื่องใด อย่างไร

ส่วนที่ 6 อธิบายถึงความคาดหวังว่า คณะผู้วิจัยจะได้เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในเรื่องอะไร หากได้ทำโจทย์วิจัยในเรื่องนี้

5.2 ผู้ที่สนใจเสนอขอรับทุนจะต้องมีเอกสารยืนยันความร่วมมือกับกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ เป้าหมาย (Local Enterprise) ครบทุกกลุ่ม

5.3 หน่วยงานต้นสังกัด (สถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย) ของหัวหน้าโครงการ จะต้องเป็นที่ตั้ง วิทยาเขตหรือพื้นที่บริการอยู่ในจังหวัดเป้าหมายของการดำเนินงานวิจัย หากเป็นสถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย ภายนอกพื้นที่เป้าหมายต้องมีความร่วมมือกับสถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัยในพื้นที่อย่างเป็นทางการ เท่านั้น (พร้อมแนบไฟล์เอกสารความร่วมมือ)

6. แนวทางการจัดการ

เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรมที่โปร่งใส มีส่วนร่วม มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสูงสุดอย่างสมดุล โดยยึดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ อววน. เป็นหลัก หน่วย บพท. จึงมีแนวทางในการบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรม ดังนี้

ลำดับ	ช่วงเวลา	รายละเอียด	สำหรับผู้เสนอขอ
6.1	8 ต.ค. – 4 พ.ย. 67 ภายใน 17.00 น.	หน่วย บพท. เปิดรับข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) โดยประกาศให้ รับทราบโดยทั่วถึงกัน ผ่านระบบ NRIS ซึ่งมี รายละเอียดที่ครบถ้วนและมีช่วงเวลาให้กับ สถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย/นักวิจัย/ ภาครัฐ/ภาคเอกชน ที่สนใจได้พัฒนาเอกสาร เชิงหลักการ	ส่งข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) ความยาวไม่เกิน 20 หน้ากระดาษ A4 ใช้ขนาดอักษร 16 ตัวอักษร TH SarabunPSK แนบ ประวัติการทำงานด้านงานวิจัยเชิง พาณิ ชย์ เชิง พื้ น ที่ ขั อ มู ล

ลำดับ	ช่วงเวลา	รายละเอียด	สำหรับผู้เสนอขอ
			ผู้ประกอบการในพื้นที่ พร้อมคลิปวิดีโอความยาว ไม่เกิน 5 นาที
6.2	11 ต.ค. 67 (09.30 – 12.00 น.)	หน่วย บพท. ชี้แจงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกรอบการวิจัย เพื่อสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อการพัฒนาในระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ 2568 และแนวทางการพัฒนาข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) ภายใต้กรอบการวิจัย Local Enterprises ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ZOOM	ลงทะเบียนรับฟังกรอบการวิจัยและเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของกรอบการวิจัย และแนวทางการพัฒนาข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) Link ลงทะเบียนเข้าร่วมเวที
6.3	5 พ.ย. 67 ภายใน 17.00 น.	สถาบันต้นสังกัดหัวหน้าโครงการรับรองข้อเสนอเชิงหลักการผ่านระบบ NRIS	ขอสงวนสิทธิ์รับพิจารณาเฉพาะข้อเสนอเชิงหลักการที่หน่วยงานต้นสังกัดของหัวหน้าโครงการรับรองภายในเวลาที่กำหนดเท่านั้น
6.4	ภายใน 30 พ.ย. 67	ประกาศผลการพิจารณาข้อเสนอเชิงหลักการเบื้องต้น	-
6.5	12 – 13 ธ.ค. 67	คณะผู้วิจัยที่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อออกแบบและพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย	หัวหน้าโครงการและผู้รับผิดชอบโครงการหลักจะต้องเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการตลอดกิจกรรมทั้ง 2 วัน
6.6	ภายใน 20 ม.ค. 68	คณะผู้วิจัยนำส่งข้อเสนอโครงการวิจัย (Full proposal) ให้กับหน่วย บพท. สำหรับทุนวิจัย ระยะเวลา 12 เดือน งบประมาณไม่เกิน 5,000,000 บาท	ส่งข้อเสนอโครงการวิจัย (Full proposal)
6.7	3 – 4 ก.พ. 68	คณะผู้วิจัยนำเสนอโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์โดยละเอียด (Full proposal) กับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expert Content) ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ (Stakeholder) และผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (User)	เข้าร่วมกิจกรรมนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัย
6.8	5 ก.พ. 68	ประกาศผลการพิจารณาโดยละเอียด	-
6.9	7 ก.พ. 68	หน่วย บพท. แจ้งความเห็นเพื่อปรับข้อเสนอโครงการวิจัยสำหรับจัดทำสัญญาฯรับทุนวิจัย ระยะเวลา 12 เดือน งบประมาณไม่เกิน 5,000,000 บาท	ปรับข้อเสนอโครงการวิจัย (Full proposal)
6.10	1 มี.ค. 68 – 28 ก.พ. 69	เริ่มสัญญาฯรับทุนวิจัยโครงการวิจัย	เริ่มสัญญาฯรับทุนวิจัยโครงการวิจัย

หมายเหตุ กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

7. เกณฑ์การพิจารณาสำหรับการสนับสนุนทุนวิจัยภายใต้กรอบการวิจัย Local Enterprises ประจำปีงบประมาณ 2568

7.1 เกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) เบื้องต้น

7.1.1 ข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) ความยาวไม่เกิน 20 หน้ากระดาษ A4 ใช้ขนาดอักษร 16 ตัวอักษร TH SarabunPSK พร้อมข้อมูลผู้ประกอบการในพื้นที่ และคลิปวิดีโอความยาวไม่เกิน 5 นาที โดยเป็นไปตามเงื่อนไขของประกาศทุนที่ระบุไว้ (จำนวนกลุ่มวิสาหกิจเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการระยะเวลาดำเนินการวิจัย และงบประมาณวิจัย)

7.1.2 มีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ประเด็นโจทย์วิจัย และแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนสอดคล้องกับแนวทางการประกาศทุน

7.1.3 ข้อเสนอเชิงหลักการต้องทำทั้ง 2 โจทย์ คือ 1) การเพิ่มสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถในการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ ที่จะช่วยส่งเสริมและผลักดันการผลิตในเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรม และ 2) สร้างกระบวนการยกระดับห่วงโซ่คุณค่าเดิมและ/หรือสร้างห่วงโซ่คุณค่าใหม่ (New Value Chain) เพื่อยกระดับการจัดการธุรกิจชุมชนให้เป็นหนึ่งในโครงสร้างที่กระจายรายได้ไปสู่ฐานราก (เกษตรกรและผู้ผลิตต้นน้ำ)

7.1.4 ความเป็นไปได้ของโจทย์สำหรับโอกาสในการสร้างการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบในพื้นที่

7.1.5 ผู้รับผิดชอบโครงการและคณะผู้วิจัยมีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการงานวิจัย การดำเนินงานวิจัยและคาดการณ์ได้ว่าจะสามารถปฏิบัติงานและควบคุมการวิจัยได้ตลอดการรับทุนภายในระยะเวลาที่กำหนด และมีประสบการณ์การทำงานวิจัยทั้งในเชิงพาณิชย์และเชิงพื้นที่

7.1.6 มีทุนการทำงานเดิมในด้านงานวิจัย และ/หรือด้านนโยบายในการขับเคลื่อนการทำงานเพื่อพัฒนาสังคม พื้นที่ และชุมชนท้องถิ่น

7.2 เกณฑ์ในการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์โดยละเอียด (Full Proposal)

การพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์โดยละเอียด หน่วย บพท. จะจัดเวทีพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expert Content) ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ (Stakeholder) และผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (User) เพื่อพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับพิจารณาผ่านเกณฑ์พิจารณาเบื้องต้นและเข้าร่วมกิจกรรม Workshop โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ได้แก่

7.2.1 โจทย์วิจัย เป้าหมาย และตัวชี้วัดสอดคล้องกับกรอบวิจัยและ OKR ตามประกาศทุน ได้แก่ 1) โจทย์วิจัยมีการวิเคราะห์ Capacity level ของผู้ประกอบการในพื้นที่เป้าหมายภายใต้โครงการวิจัย และคลี่ภาพ Local Value System ที่ชัดเจน 2) การออกแบบแผนการดำเนินงานวิจัยเพื่อตอบโจทย์วิจัย ทั้ง 2 โจทย์

7.2.2 กระบวนการวิจัยเพื่อตอบโจทย์และเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่

1) ความชัดเจนของ Research Framework และการออกแบบงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าสามารถยกระดับและพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการผ่านกระบวนการสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 หรือสามารถลดภาระหนี้สินไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่ รวมถึงอัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่เป้าหมาย บนฐานทุนทรัพยากรในพื้นที่ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15

2) แผนการดำเนินวิจัยเพื่อตอบโจทย์ทั้ง 2 โจทย์

3) ความเชื่อมโยงของโครงการวิจัยย่อย และ/หรือกิจกรรมในชุดโครงการวิจัย

7.2.3 การบริหารจัดการงานวิจัย ทั้งศักยภาพและองค์ประกอบของคณะผู้วิจัย รวมถึงความร่วมมือกับภาคีและเครือข่ายในพื้นที่

7.2.4 ความคุ้มค่าของการลงทุนวิจัยและโอกาสประสบความสำเร็จของโครงการวิจัย

8. การส่งข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal)

8.1 ประกาศทุนวันที่ 8 ตุลาคม 2567 ผ่านเว็บไซต์ระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (National Research and Innovation Information System: NRIIS) ที่ <https://nriis.go.th/> และเว็บไซต์หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ที่ <https://www.pmua.or.th/> และผ่านทาง Facebook ที่ <https://www.facebook.com/PMUA.THAI>

8.2 สถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย/นักวิจัยชุมชน/ภาคเอกชน/ภาคประชาสังคม ที่สนใจสามารถ Download แบบฟอร์มข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) ได้ที่ <https://nriis.go.th/> และ <https://www.pmua.or.th/>

8.3 ผู้เสนอโครงการยื่นข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) ผ่านระบบ NRIIS โดยแนบ File ในรูปแบบ Word และ PDF ตามแบบฟอร์มของหน่วย บพท. ความยาวไม่เกิน 20 หน้ากระดาษ A4 และประวัติของคณะผู้วิจัย พร้อมแนบหนังสือรับรองความร่วมมือ ข้อมูลผู้ประกอบการในพื้นที่ และ คลิปวิดีโอ (ที่มีองค์ประกอบทั้ง 6 ส่วน ดังที่ได้แสดงข้างต้น) ความยาวไม่เกิน 5 นาที ระหว่างวันที่ 8 ตุลาคม - 4 พฤศจิกายน 2567 ภายใน 17.00 น.

8.4 สถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย ต้นสังกัดของหัวหน้าโครงการทำการรับรองข้อเสนอเชิงหลักการผ่านระบบ NRIIS ภายในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2567 เวลา 17.00 น.

8.5 หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ขอสงวนสิทธิ์ในการ รับประทานเฉพาะเอกสารต้นฉบับที่มีรายละเอียดครบถ้วนตามเงื่อนไข และหน่วยงานต้นสังกัดของหัวหน้าโครงการทำการรับรองข้อเสนอเชิงหลักการในเวลาที่กำหนดเท่านั้น หากพ้นกำหนดจะถือว่าเป็นโมฆะ

9. การแจ้งผลการพิจารณา

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ จะแจ้งผลการพิจารณาเบื้องต้นให้ผู้ที่ยื่นข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) ทราบผ่านทางเว็บไซต์ที่ <https://nriis.go.th/> และ <https://www.pmua.or.th/> ภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2567 โดยมีเงื่อนไขให้หัวหน้าโครงการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้น จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อออกแบบและพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย ระหว่างวันที่ 12 - 13 ธันวาคม 2567 และเวทีพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expert Content) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านธุรกิจ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาการ ระหว่างวันที่ 3 - 4 กุมภาพันธ์ 2568

ทั้งนี้ สามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ น.ส.ปานิสรา ตุงคะสามน หรือ น.ส.ชลธิชา เนกขัมมะ หมายเลขโทรศัพท์ 02-109-5432 ต่อ 826 หรือ 827 ในวันและเวลาปฏิบัติงาน หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ mattika.par@nxpo.or.th, panisara.tun@nxpo.or.th หรือ chonticha.neg@nxpo.or.th

อนึ่ง ผู้เสนอขอรับทุนได้รับทราบและเข้าใจข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว และผลการพิจารณา รับทุนวิจัย หน่วย บพท. ถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2567

(ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา)

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่